

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **462** (2009-2010) – Nr. 3
ingediend op 4 juni 2010 (2009-2010)

Voorstel van resolutie

van de heer Tom Dehaene, de dames Cindy Franssen,
Vera Jans, Lies Jans en Sophie De Wit, de heer John Crombez
en mevrouw Mia De Vits

betreffende het gebruik van foliumzuur
voor de conceptie en tijdens de zwangerschap

Voorstel van resolutie

van de heer Felix Strackx, de dames Marijke Dillen
en Gerda Van Steenberge en de heer Erik Tack

betreffende de preventieve inname van
foliumzuursupplementen voor de aanvang
van de zwangerschap ter voorkoming van
neuraalbuisdefecten

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid,
Gezin en Armoedebeleid
uitgebracht door mevrouw Katrien Schryvers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Tom Dehaene.

Vaste leden:

de heer Tom Dehaene, de dames Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack;
de heer Peter Gysbrechts, mevrouw Vera Van der Borgh;
de heer John Crombez, mevrouw Mia De Vits;
de dames Lies Jans, Helga Stevens;
mevrouw Patricia De Waele;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Griet Coppé, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
de dames Gerda Van Steenberge, Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de dames Sophie De Wit, Danielle Godderis-T'Jonck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

462 (2009-2010) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Amendement

364 (2009-2010) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

Op dinsdag 1 juni 2010 besprak de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebelid het voorstel van resolutie betreffende het gebruik van foliumzuur voor de conceptie en tijdens de zwangerschap. Het amendement op dit voorstel van resolutie is terug te vinden in *Parl. St.* VI. Parl. 2009-10, nr. 462/2.

In overeenstemming met artikel 26, 2, van het Reglement wordt dit voorstel van resolutie in samenhang behandeld met het voorstel van resolutie van de heer Felix Strackx, de dames Marijke Dillen en Gerda Van Steenberge en de heer Erik Tack betreffende de preventieve inname van foliumzuursupplementen voor de aanvang van de zwangerschap ter voorkoming van neuraalbuisdefecten (*Parl. St.* VI. Parl. 2009-10, nr. 364/1).

1. Toelichting door de heer Felix Strackx

De heer *Felix Strackx* zegt dat zijn voorstel van resolutie is ingediend naar aanleiding van de samengevoegde vragen om uitleg van de heer Dehaene en mevrouw De Wit van 9 februari 2010 (*Hand.* VI. Parl. 2009-10, nr. C116).

Het staat wetenschappelijk vast dat foliumzuur helpt bij het voorkomen van neuraalbuisdefecten. Maar aangezien neuraalbuisdefecten reeds vroeg na de bevruchting ontstaan, dient foliumzuur vier weken voor de bevruchting te worden ingenomen. Het is bijgevolg niet eenvoudig te bepalen vanaf wanneer het aangewezen is foliumzuur in te nemen, bijvoorbeeld omdat niet alle zwangerschappen gepland zijn. Daarnaast is het zo dat niet alle vrouwen die zwanger wensen te worden, weten dat het aangewezen is vier weken voor de conceptie te beginnen met de inname van foliumzuur. Doorgaans begint een vrouw foliumzuur in te nemen van zodra ze weet dat ze zwanger is. Onderzoek toont aan dat te weinig vrouwen – slechts veertig percent – foliumzuur nemen om een preventief effect te bewerkstelligen.

De heer Felix Strackx suggereert vervolgens enkele mogelijke remedies. Zo zijn er voorstanders om foliumzuursupplementen toe te voegen aan de voeding, al wordt daarbij gewaarschuwd voor het gevaar op overdosering door dergelijke maatregel.

In zijn voorstel van resolutie stelt de heer Felix Strackx voor de Vlaamse Regering te vragen een informatiecampagne op te starten waarin alle vrouwen in de vruchtbare leeftijd de raad krijgen foliumzuursupplementen in te nemen. Om er zeker van te zijn dat vrouwen reeds op jonge leeftijd beginnen foliumzuur in te nemen, moeten de Centra voor Leerlingenbegeleiding ingeschakeld worden. Het grootste effect zal worden gehaald als de Vlaamse Regering een financiële inspanning doet om foliumzuursupplementen gratis ter beschikking te stellen van de doelgroep.

2. Toelichting door de heer Tom Dehaene

De heer *Tom Dehaene* zegt dat Nederland al jaren een gericht beleid voert waardoor het aantal kinderen dat met een open rug geboren wordt er 70 percent lager ligt dan in Vlaanderen. In de Verenigde Staten wordt foliumzuur aan de voeding toegevoegd.

Aangezien de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is om preventieve acties op te zetten vraagt het voorstel van resolutie de Vlaamse Regering samen met huisartsen, gynaecologen, mutualiteiten, onderwijs en de Vlaamse Vereniging voor Spina Bifida en Hydrocephalus preventieve acties op te zetten, en om die acties te meten om er de gepaste conclusies uit te trekken. Op die manier zal de grote groep van vrouwen op vruchtbare leeftijd best bereikt worden. Ten slotte vraagt het voorstel van resolutie ook aandacht te besteden aan andere voedingssupplementen.

3. Bespreking

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t verklaart inleidend dat ze de doelstelling van beide voorstellen van resolutie steunt.

Wat het voorstel van resolutie van de heer Felix Strackx, de dames Marijke Dillen en Gerda Van Steenberge en de heer Erik Tack betreft, benadrukt ze geen voorstander te zijn van het gratis ter beschikking stellen van foliumzuursupplementen. Ze is er daarnaast van overtuigd dat het in de eerste plaats om een gebrek aan kennis gaat. Niet iedereen is zich bewust van de mogelijke gevolgen van een foliumzuurgebrek.

Bij het voorstel van resolutie van de heer Tom Dehaene, de dames Cindy Franssen, Vera Jans, Lies Jans en Sophie De Wit, de heer John Crombez en mevrouw Mia De Vits, merkt ze op dat iedereen zich bewust is van de belangrijke opdracht die huisartsen en gynaecologen vervullen. Ondanks de vaststelling dat de opdrachten die dit voorstel van resolutie oplegt per definitie opdrachten voor de eerste lijn zijn, is de erkenning die uitgaat van het voorstel van resolutie minimaal.

De huisarts is de enige gezondheidswerker die zijn patiënten en hun achtergrond kent omdat hij bijvoorbeeld geregeld thuis langs komt. De huisarts is in elke levensfase aanwezig, en is ideaal geplaatst om welke boodschap dan ook in een rechtstreeks contact door te geven.

Mutualiteiten hebben amper direct contact met hun leden, en zijn bovendien niet gerechtigd om diagnoses te stellen en mensen te behandelen. Bij de voorgestelde betrokkenheid van de onderwijssector, vraagt mevrouw Vera Van der Borgh't zich af of vijftienjarige meisjes gebaat zijn bij informatie over foliumzuursupplementen. Zal deze informatie nog in hun achterhoofd zitten wanneer ze aan kinderen beginnen te denken?

In zijn antwoord op de vragen om uitleg van de heer Dehaene en mevrouw De Wit van 9 februari 2010 benadrukte minister Vandeuren uitdrukkelijk het belang van de eerste lijnsgezondheidszorg. Mevrouw Vera Van der Borgh't wil zich daarom in de eerste plaats concentreren op artsen en gynaecologen. Ze vraagt de heer Dehaene wat hij precies bedoelt met “met erkenning van de informerende opdracht van huisartsen en gynaecologen”. Ten slotte merkt de spreker op dat de Logo's (locoregionaal gezondheidsoverleg en -organisatie) ten onrechte niet opgesomd worden.

Mevrouw *Cindy Franssen* wijst op de belangrijke rol die mutualiteiten kunnen vervullen om een draagvlak te creëren en een brede bevolkingsgroep te bereiken. Ze verwijst naar antirookcampagnes of campagnes die aanzetten om meer te bewegen.

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t erkent het belang van de mutualiteiten. Omdat jonge vrouwen die kinderen wensen te krijgen onvoldoende stilstaan bij de gevolgen van neuraal-buisdefecten, acht ze het evenwel aangewezen voornamelijk met artsen en gynaecologen samen te werken. Zij staan immers in heel nauw contact met vrouwen die zwanger wensen te worden. Het voorstel van resolutie toespitsen op artsen en gynaecologen maakt het minder vrijblijvend. Ze benadrukt evenwel dat dit voor haar geen breekpunt is gezien de belangrijke doelstelling van dit voorstel van resolutie.

De heer *Felix Strackx* wijst mevrouw Van der Borgh't erop dat vrouwen die hun zwangerschap bewust plannen niet tot de doelgroep behoren. Die groep van vrouwen laat zich immers goed informeren door dokter of gynaecoloog. De doelgroep bestaat volgens hem uit elke vrouw vanaf 14 jaar tot aan de menopauze. Die groep zal men niet via de huisarts bereiken. Belangrijk is alle meisjes in de derde graad van het secundair onderwijs twee jaar lang gratis foliumzuur te geven. Foliumzuur innemen wordt op die manier een gewoonte. Daarnaast dienen ze goed geïnformeerd te worden.

De heer *Tom Dehaene* is het eens met de heer *Strackx* dat een ruime doelgroep gesensibiliseerd moet worden. Hij benadrukt de rol die het onderwijs daarin kan spelen om vrouwen reeds op jonge leeftijd te informeren. Met zijn voorstel om foliumzuursupplementen gratis te verspreiden, is hij het niet eens.

Omdat een ruime doelgroep bereikt moet worden, is het belangrijk dat talrijke actoren – dus ook de mutualiteiten – betrokken worden. Het is niet omdat de Logo's niet expliciet vermeld worden, dat ze uitgesloten worden.

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t wijst erop dat huisartsenkringen deel uitmaken van de Logo's.

De heer *Tom Dehaene* is ervan overtuigd dat zij door hun werking automatisch betrokken zullen worden bij preventieve acties.

4. Stemmingen

4.1. *Voorstel van resolutie van de heer Felix Strackx, de dames Marijke Dillen en Gerda Van Steenberge en de heer Erik Tack betreffende de preventieve inname van foliumzuursupplementen voor de aanvang van de zwangerschap ter voorkoming van neuraalbuisdefecten (Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 364/1)*

Het voorstel van resolutie wordt met 2 stemmen tegen 5 bij 2 onthoudingen niet aangenomen.

4.2. *Voorstel van resolutie van de heer Tom Dehaene, de dames Cindy Franssen, Vera Jans, Lies Jans en Sophie De Wit, de heer John Crombez en mevrouw Mia De Vits betreffende het gebruik van foliumzuur voor de conceptie en tijdens de zwangerschap (Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 462/1)*

Amendement nr. 1 van mevrouw Van der Borgh strekt ertoe in het laatste streepje 1° te vervangen door wat volgt: “in samenwerking met de huisartsen en de gynaecologen preventieve acties op te zetten bij vrouwen in vruchtbare leeftijd rond de inname van foliumzuur, en die acties aan te houden alsook te koppelen aan een permanente effectmeting.”.

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t verduidelijkt dat de eerstelijnsgezondheidszorg in België een unieke rol speelt in de gezondheidszorg. Zij is het eerste aanspreekpunt van de patiënt. De huisarts is een van de weinige actoren in de gezondheidszorg die zijn patiënten echt kent, op de hoogte is van gezondheidsrisico's en vaak ook een zeer goed zicht heeft op zijn sociaal-economische situatie.

De meeste Belgen hebben een vaste huisarts waardoor de huisarts jaarlijks meermaals een gezin of leden van een gezin ziet. Hij is dus goed geplaatst om ook een rol op te nemen in de preventieve gezondheidszorg en jonge vrouwen aan te spreken over het gebruik van foliumzuur. Door huisartsen en gynaecologen de spil te maken in deze preventieve actie, krijgt men ook een zeer individuele benadering, ook van vrouwen uit lagen van de bevolking die veelal minder worden aangesproken door preventieve acties.

Dit amendement wil de huisarts en bij uitbreiding de gynaecoloog die betrokken wordt bij een zwangerschap, betrekken bij preventieve acties zoals de inname van foliumzuur.

Amendement nr. 1 wordt met 4 stemmen tegen 5 niet aangenomen.

Het voorstel van resolutie wordt unaniem met 9 stemmen aangenomen.

De voorzitter,

Tom DEHAENE

De verslaggever,

Katrien SCHRYVERS